

Spør etter folk i fjellet

En av grunnene til at folk går i fjellet er at de vil vekk fra sivilisasjonen for en stakket stund. De oppsøker den urørte naturen, der alt ligger upåvirket av den tekniske utviklingen som har skapt så store endringer i det befolkede lavlandet. Men også oppe i fjellet finnes kulturspor, merker etter menneskelig virksomhet gjennom hundrevis, ja tusener av år. Særlig synlige er disse sporene ikke, for folk fór varsomt fram i fjellet – som de fleste heldigvis gjør også i dag.

Seterdrift og næringsmessig bruk av *jorda* i de dalene som strekker seg innover i Trollheimen, har trolig sin opprinnelse i forhistorisk tid, dvs. før år 1000. Endel jernalderfunn er da også gjort i dette fjellområdet, spesielt i Gjevilvassdalen.

Mer fjernt fra jordbrukskulturen, og mer knyttet til en direkte bruk av fjellet, er de mange fangstgravene og fangstgropene som er registrert i Trollheimen – i likhet med flere andre fjellområder.

Men registreringer i Trollheimen har vært mangelfull i forbindelse med neddemming. Verken i Follaldalen eller ved Tovatna ble kulturminnene kartlagt før regulering.

Omfattende fangstanlegg er imidlertid påvist rundt Resvatnet, over mot Jøldalen og Nerskogen til Skarvatnet og Gjevilvatnet. I Jøldalen er dyregravene lett å få øye på også i dag. Noen av de mest kjente ligger like i nærheten av Jøldalshytta.

Både i Jøldalen og i Svartådalen er dyregravene helst *fangstgroper*, dvs. ovale eller sirkeformede murte groper eller jordgroper opprinnelig «föret» med en trekonstruksjon. De største av fangstgropene er 4-5 meter i diameter og har vært tiltenkt elg. Disse finner man i barskog eller bjørkeskog, altså helst nede i dalen. Høyere til fjells er fangstgropene mindre, med en diameter på 2-3 meter. Her har reinen vært byttedyr.

I høyfjellet er *fangstgravene* imidlertid de vanligste, bl.a. vestover fra Tovatna og innover mot Sundalsfjella. Fangstgravene er murte, rektangelformede fordypninger med steinsatte gjerder i ruseform for å lede reinen i fella. På Grinaren finnes et interessant anlegg av denne typen.

Fangstgrop ved Grindalsetra, et vitne om bruk av fjellet i gammel tid.

Nå som før er de fleste spor i fjellet flyktige spor etter ferdsel. Men noen blir igjen.